

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 82/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Pozemkového spoločenstva ZLM a Urbariátu, [REDACTED], právne zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Potockým, advokátska kancelária, Mydlárska 19, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 7 C 74/2013-112 z 25. februára 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 271/2015-145 z 25. augusta 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Pozemkového spoločenstva ZLM a Urbariátu o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2016 doručená sťažnosť Pozemkového spoločenstva ZLM a Urbariátu (ďalej aj „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 74/2013-112 z 25. februára 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 271/2015-145 z 25. augusta 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní pred okresným súdom a krajským súdom sa navrhovateľ [REDAKOVANÉ] domáhal proti odporcovi K. P. B., spol. s r. o., aby okresný súd určil, že Pozemkové spoločenstvo ZLM a Urbariátu, [REDAKOVANÉ], zastúpené predsedom [REDAKOVANÉ] je výlučným vlastníkom v podiele 1/1 nehnuteľnosti zapísanej na Katastrálnom úrade Žilina, správa katastra Čadca, na [REDAKOVANÉ] ako KNC parcela č. [REDAKOVANÉ] o výmere 3434 m² – trvalé trávnaté porasty v katastrálnom území [REDAKOVANÉ].

2.1 Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh zamietol a svoj rozsudok odôvodnil poukazom na § 9, § 10 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, § 2, § 9, § 31 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku a vykonané dokazovanie, na základe ktorého dospel k záveru, že navrhovateľ [REDAKOVANÉ] sa v konaní nedomáha ochrany svojich práv k spornej nehnuteľnosti, ale práv tretej osoby, ktorá navyše nedisponuje právnou subjektivitou. Prípadným rozhodnutím vo veci samej v prospech navrhovateľa nebude nijakým spôsobom dotknuté jeho právne postavenie. Právne postavenie navrhovateľa vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti sa v prípade úspechu v spore nijakým spôsobom nezmení. Účelom právnej ochrany poskytovanej v občianskom súdnom konaní je dosiahnutie zabezpečenia postavenia účastníka, ktorý tvrdí porušenie svojich práv. Tento záver osobitne platí v konaní o určenie vlastníckeho práva, kde možno poskytnúť ochranu práve tomu účastníkovi, ktorého právo bolo neoprávnene dotknuté. Keďže v konaní navrhovateľ podal žalobu, ktorou žiadal ochranu práv iného subjektu, dospel okresný súd k záveru, že nie je daný naliehavý právny záujem na určenie vlastníckeho práva Pozemkového spoločenstva ZLM a Urbariátu, [REDAKOVANÉ], k spornej nehnuteľnosti, pretože nie je ohrozené právo navrhovateľa a jeho právne postavenie vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti sa nijakým spôsobom nezmení.

2.2 Krajský súd na odvolanie [REDACTED] napadnutým rozsudkom rozhodol o potvrdení napadnutého rozsudku okresného súdu. Krajský súd v odôvodnení uviedol:

„Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedol v rámci odvolacieho konania navrhovateľ, konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 a nasl. O.s.p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 219 ods. 2 O.s.p., keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Rozhodnutie prvostupňového súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil.

K odvolaniu odvolateľa proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolací súd uvádza, že na to, aby sa niekto stal účastníkom konania netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide, stačí ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinností, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého i hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca) nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide. O nedostatok pasívnej vecnej

legitimácie ide naopak vtedy, ak ten o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný) nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide.

V danom prípade bolo teda v zmysle uvedeného povinnosťou navrhovateľa preukázať, že je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok. Navrhovateľ ako fyzická osoba, predseda pozemkového spoločenstva sa domáhal určenia vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti v prospech pozemkového spoločenstva, t.j. v prospech inej tretej osoby, avšak v predmetnom spore nie je vecne aktívne legitimovaným účastníkom konania. Vecne legitimovaným účastníkom konania, oprávneným domáhať sa určenia vlastníckeho práva k spoločnej veci, aktívne vecne legitimovaným môžu byť len spoluvlastníci takejto nehnuteľnosti.

Pokiaľ navrhovateľ vo svojom odvolaní poukazoval na stanovisko uvádzané v rozsudku Okresného súdu Čadca a Krajského súdu v Žiline, tak odvolací súd poukazuje na to, že v uvedenom konaní sa navrhovateľ ako predseda pozemkového spoločenstva domáhal ochrany vlastníckeho práva pozemkového spoločenstva, jednalo sa o úplne inú odlišnú situáciu.

S poukazom na vyššie uvedené závery, odvolací súd neuznal opodstatnenosť argumentácií odvolateľa, na ktorých založil svoje odvolacie dôvody, a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny.“

3. Sťažovateľ sa vo svojej sťažnosti venuje argumentácii smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu, rozoberá skutkový a právny stav, obsah ním podaného odvolania a odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu. Čo sa týka napadnutého rozsudku krajského súdu sťažovateľ len uvádza, že „*odvolací súd a ani prvostupňový súd sa žiadnym spôsobom v priebehu konania nevyporiadal s tvrdeniami sťažovateľa, čím odňal sťažovateľovi právo na spravodlivý proces, na presvedčivé súdne rozhodnutie ako jedno z procesných práv a ktoré účastníkovi garantuje čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.*“.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1/ Základné právo sťažovateľa na spravodlivé, zákonné a objektívne súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46

ods. 1 Ústavy SR, Rozsudkom Okresného súdu v Čadci zo dňa 25.02.2014 sp. zn. 7C 74/2013-112 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 25.08.2015, sp. zn. 5Co 271/2015-145, ktorý nadobudol právoplatnosť 3.3.2016 porušené bolo.

2/ Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 25.08.2015 sp. zn. 5Co 271/2015-145 a rozsudok Okresného súdu Čadca, zo dňa 25.02.2014 sp. zn. 7C 74/2013-112 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

3/ Krajský súd Žilina a Okresný súd Čadca sú povinní do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 8.000,00 / (Osemtisíc) EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4/ Krajský súd Žilina a Okresný súd Čadca sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 303,16 Eur...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

6. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je potrebné odmietnuť z dôvodu jej podania zjavne neoprávnenou osobou. Sťažnosť ústavnému súdu podáva sťažovateľ ako združenie (vyplýva aj z priloženého splnomocnenia), avšak účastníkom (navrhovateľom) v konaniach pred všeobecnými súdmi bol [REDAKOVANÉ] ako fyzická osoba. Zo záhlaví, z výrokov i odôvodnení napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu je zrejmé, že súdy konali proti fyzickej osobe [REDAKOVANÉ], a práve preto nevyhoveli jeho návrhu, keďže sa domáhal ochrany práv tretej osoby (sťažovateľa), ktorá navyše nedisponuje právnou subjektivitou. V dotknutých konaniach pred všeobecnými súdmi sa teda nerozhodovalo o právach a povinnostiach sťažovateľa, sťažovateľ nebol účastníkom týchto konaní, a preto nie je oprávneným subjektom na podanie sťažnosti ústavnému súdu pre porušenie jeho základných práv a slobôd.

7. Sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu je potrebné odmietnuť aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie. Zo sťažnosti je nepochybné, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozsudku okresného súdu, keďže odvolanie predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu. Princíp subsidiarity nás poučuje, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú

všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

8. Čo sa týka napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neuvádza vo svojej sťažnosti žiadnu argumentáciu, ktorou by z ústavnoprávneho hľadiska namietal porušenie svojich procesných ústavných práv právnymi závermi krajského súdu, v zmysle ktorých potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. Inak povedané, sťažovateľ síce v petite sťažnosti označil konkrétne články ústavy a dohovoru, ktoré mali byť napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené, avšak v obsahu sťažnosti neuvádza argumentáciu alebo odôvodnenie jeho názoru o porušení týchto článkov ústavy a dohovoru (požiadavka plynúca z čl. 127 ústavy a § 20 a § 49 zákona o ústavnom súde). Tento nedostatok preto odôvodňuje možnosť odmietnuť sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018